

Vergaderjaar 2018–2019

35 000 V

Vaststelling van de begrotingsstaat van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (V) voor het jaar 2019

Nr. 56

BRIEF VAN DE MINISTERS VAN BUITENLANDSE ZAKEN EN VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 8 januari 2019

Op 8 januari 2019 heeft de Europese Unie, mede op voordracht van Nederland, in het kader van de EU-sanctielijst (Gemeenschappelijk Standpunt 2001/931/GBVB) sancties opgelegd tegen het Iraanse Ministerie van Inlichtingen en Veiligheid (MOIS) en twee Iraanse personen. Dat betekent dat van deze entiteit en deze twee personen tegoeden en andere financiële activa zijn bevroren.

Op basis van informatie van buitenlandse inlichtingendiensten en de AIVD acht Nederland het waarschijnlijk dat Iran de hand heeft gehad in (voorbereidingen op) liquidaties en aanslagen op Europees grondgebied.

Bij het afkondigen van de sancties heeft Nederland [8 januari 2019] samen met het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk, Duitsland, Denemarken en België bij de Iraanse autoriteiten de ernstige zorgen overgebracht over de waarschijnlijke betrokkenheid van Iran bij deze vijandelijke acties op Europees grondgebied. Iran is te kennen gegeven dat betrokkenheid bij dergelijke zaken totaal onacceptabel is en onmiddellijk gestaakt moet worden. Van Iran wordt verwacht dat alle medewerking verleend zal worden om de huidige zorgen weg te nemen en, waar nodig, mee te werken aan strafrechtelijk onderzoek. Indien dit niet gebeurt, worden verdere sancties niet uitgesloten.

De AIVD heeft sterke aanwijzingen dat Iran betrokken is geweest bij de liquidaties van twee Nederlanders van Iraanse komaf in Almere in 2015 en in Den Haag in 2017. Het betrof in deze gevallen tegenstanders van het Iraanse regime. Het kabinet vindt dat dergelijke vijandige acties de Nederlandse soevereiniteit op flagrante wijze schenden en onaanvaardbaar zijn. Iran heeft – hiermee geconfronteerd door Nederland – elke betrokkenheid bij deze liquidaties ontkend.

Vanwege deze bevindingen van de AIVD heeft Nederland in juni 2018 stevige diplomatieke maatregelen getroffen. De Iraanse ambassadeur is ontboden en er zijn twee medewerkers van de Iraanse ambassade uitgewezen. Deze diplomaten zijn niet uitgezet vanwege een vastgestelde betrokkenheid bij de (aansturing van) de liquidaties, maar als duidelijk signaal dat Nederland het ontoelaatbaar vindt dat Iran waarschijnlijk achter deze ernstige zaken zit¹.

Nederland heeft vervolgens in samenwerking met andere Europese landen die tevens getroffen zijn door Iraanse inmenging – o.a. met een vrijdelde bomaanslag bij Parijs en een vrijdelde moordaanslag in Denemarken in 2018 – deze verdere maatregelen getroffen tegen Iran met als doel de Iraanse activiteiten te stoppen.

In het belang van het gemeenschappelijk optreden in EU verband was vertrouwelijkheid noodzakelijk. Daarom heeft het kabinet ervoor gekozen om de aanleiding van de uitzettingen van de genoemde twee diplomaten niet eerder openbaar te maken.

In Nederland zijn strafrechtelijke onderzoeken gaande naar de genoemde liquidaties. De waardering van informatie binnen het strafrechtelijk bewijsstelsel is een andere dan de waardering van inlichtingen door de inlichtingendiensten. In de nu lopende strafrechtelijke onderzoeken is de genoemde inlichtingeninformatie die duidt op bemoeienis van Iran vooralsnog niet in strafrechtelijke zin bevestigd.

Ten aanzien van het nucleaire akkoord met Iran, het Joint Comprehensive Plan of Action (JCPOA), is er in het gezamenlijke gesprek in Teheran benadrukt dat deze kwesties niet verbonden zijn aan het JCPOA. Zo lang Iran zich houdt aan de verplichtingen onder het akkoord zal de Europese Unie dat ook doen. Iran zal evenwel verantwoordelijk gehouden worden voor aangelegenheden die Europese en internationale veiligheidsbelangen raken, zoals in deze zaken het geval is, maar ook wat betreft hun ballistische raketprogramma en hun rol in de regio.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
S.A. Blok

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
K.H. Ollongren

¹ Zie ook de Kamer brief over Ongewenste Buitenlandse Inmenging van maart 2018, Kamerstukken 30 821 en 26 643, nr. 42.